

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ**

Δ/ση: Σαμάρια 13
Τ.Κ. : 49 100, Κέρκυρα
ΤΗΛ: 26613-62114/62293
e-mail: ioannou@pin.gov.gr

Κέρκυρα, 20 - 6 - 2022
Αριθ. Πρωτ.: οικ50578/21276

ΠΡΟΣ:
Τμήμα Συλλογικών Οργάνων
(Περιφερειακό Συμβούλιο)
email: gramsylorg@pin.gov.gr

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΕΠΙ ΔΑΣΩΝ, ΔΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ ΜΟΡΦΗΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΣΤΑ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ

Με το Βασιλικό Διάταγμα της 16.11.1836 «περί ιδιωτικών δασών», αναγνωρίσθηκε η κυριότητα του Δημοσίου επί των εκτάσεων που αποτελούσαν δάση, από την έναρξη ισχύος του, με εξαίρεση τα δάση, τα οποία πριν την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα ανήκαν σε ιδιώτες βάσει εγγράφου αποδείξεως της Τουρκικής αρχής ή σε ιδιωτικά χωριά, των οποίων οι τίτλοι ιδιοκτησίας θα αναγνωρίζονταν από τη Γραμματεία των Οικονομικών, εφ' όσον υποβάλλονταν σε αυτήν εντός έτους από τη δημοσίευση του ως άνω Β.Δ/τος. Με την διάταξη αυτή, θεσπίσθηκε το τεκμήριο κυριότητας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου στις δασικές εκτάσεις, διάταξη η οποία ταλάνισε μέχρι πρόσφατα, πολλούς πολίτες, αρκετών περιοχών της χώρας, μεταξύ των οποίων και της Περιφέρειάς μας, αφού αναγκάζονταν να προσφύγουν στην δικαιοσύνη, ακολουθώντας όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας, μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, δηλ. απόφασης από τον Άρειο Πάγο, που σαν επακόλουθο είχε, αφενός την επί δεκαετία και πλέον ψυχική ταλαιπωρία τους, αφετέρου την ανάληψη σοβαρής οικονομικής δαπάνης και αυτό για όσους συμπολίτες μας είχαν την δυνατότητα να την πραγματοποιήσουν, με αψώτερη συνέπεια οι οικονομικά ασθενέστεροι, που δεν μπορούσαν να αντεπεξέλθουν στη δαπάνη της διαδικασίας, να χάνουν το δικαίωμα της κυριότητάς τους επί των διεκδικουμένων, ως δημοσίων δασικών εκτάσεων, ακινήτων τους.

Παρότι με πληθώρα αποφάσεων, ο Άρειος Πάγος έκανε δεκτό ότι «.....Από τον συνδυασμό των ορισμών του Συντάγματος του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων της 13ης-29ης Δεκεμβρίου 1817, των

Πρωτοκόλλων του Λονδίνου της 6ης και 7ης Ιουνίου 1830, της Συνθήκης της Κωνσταντινουπόλεως της 9ης Ιουλίου 1832 και του ν. ΠΝ/1866 «Περί εισαγωγής εν Επτανήσω της εν τω λοιπώ Βασιλείω ισχυούσης νομοθεσίας» συνάγεται ότι επί των δασών της Επτανήσου το Ελληνικό Δημόσιο δεν έχει δικαιώματα κυριότητας, αφού κατά την ένωσή της με την Ελλάδα, ουδέν έλαβε, ούτε ως διάδοχο του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων, το οποίο δεν είχε δημόσια κτήματα και μάλιστα δάση στην ιδιοκτησία του, ούτε στη συνέχεια από την επιχώριο (ή εγχώρια ή κοινή) περιουσία κάθε Νήσου, δεδομένου ότι αυτή διανεμήθηκε μεταξύ των δήμων κάθε Νήσου.....Επομένως, εφ' όσον το εναγόμενο ελληνικό Δημόσιο, ως διάδοχο του Ιονίου Κράτους, δεν έλαβε κανένα περιουσιακό στοιχείο της διανεμηθείσης επιχωρίου περιουσίας και ως εκ τούτου δεν έχει εφαρμογή το από 16.11.1836 βασιλικό διάταγμα, που αναγνωρίζει τεκμήριο κυριότητας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου για τις αποτελούσες δάση εκτάσεις, οφείλει να διαχειρίζεται ως δημόσια μόνο τα δάση ή τις δασικές ή χορτολιβαδικές εκτάσεις, για τις οποίες έχει πράγματι αποκτήσει κυριότητα με νόμιμους τίτλους ή χρησικτησία και όχι όλα τα δάση και τις δασικές εκτάσεις, των οποίων η κυριότητα δεν έχει κριθεί διοικητικά ή δικαστικά έναντι αυτού..» η πρακτική του Ελληνικού Δημοσίου, ήταν να οδηγεί σε αντιδικία κάθε υπόθεση, όπου οιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, (ιδιώτης) επικαλούνταν δικαιώματα κυριότητας επί ακινήτων, τα οποία οι κατά τόπους αρμόδιες δασικές Υπηρεσίες, έκριναν ότι είχαν δασικό χαρακτήρα, συνακολούθως δε και εν πολλοίς, Δημόσιο δασικό χαρακτήρα.

Σύμφωνα με την παγίως διαμορφωθείσα νομολογιακή θέση του ανώτατου δικαστηρίου της χώρας, «προκειμένου περί δασών στην Επτανήσο μόνη η επίκληση από το ελληνικό Δημόσιο και σε περίπτωση αμφισβήτησης, η απόδειξη της δασικής μορφής της διεκδικούμενης έκτασης, δεν αρκεί για τη θεμελίωση δικαιώματος κυριότητας επ' αυτής, αλλ' απαιτείται προς παραδοχή της κυριότητας του Δημοσίου η επίκληση και σε περίπτωση αμφισβήτησης, η απόδειξη της κτήσεως κατά έναν από τους προβλεπόμενους τρόπους κτήσης κυριότητας κατά τον Ιόνιο Αστικό Κώδικα ή μετά την 23.2.1946, κατά τον Αστικό μας Κώδικα ή ενδεχομένως από κάποιον ειδικό νόμο...». Ωστόσο το Ελληνικό Δημόσιο, παρά την θέση αυτή του Αρείου Πάγου, δεν ελάμβανε την πολιτική απόφαση, να ρυθμίσει νομοθετικά και με οριστικό τρόπο το σοβαρό αυτό ζήτημα, που αφορούσε αρκετές περιοχές της χώρας, παρά προέβαινε κατά καιρούς σε νομοθετικές παρεμβάσεις, οι οποίες παρουσίαζαν ασάφεια και πολλά ερωτήματα.

Το ζήτημα προσεγγίζεται από πλευράς της συντεταγμένης πολιτείας, με την ψήφιση του Ν.989/1979, ιδίως με το άρθρο 8 του νόμου, με το οποίο προβλέπεται η διαδικασία για την διοικητική αναγνώριση εκ μέρους του

Δημοσίου της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επί δασών ή δασικών εκτάσεων και συστήνονται τέσσερα «Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών» με έδρα την Αθήνα, τον Πειραιά, την Θεσσαλονίκη και την Πάτρα, των οποίων η τοπική αρμοδιότητα καθενός των ανωτέρω συμβουλίων εκτείνεται α) του πρώτου, στη περιφέρεια των Εφετείων Αθηνών, Λαρίσης και Ναυπλίου, β) του δεύτερου, στη περιφέρεια των Εφετείων Πειραιώς, Κυκλάδων, Κρήτης και Δωδεκανήσου, γ) του τρίτου, στη περιφέρεια των Εφετείων Θεσσαλονίκης και Θράκης και δ) του τετάρτου, στη περιφέρεια των Εφετείων Πατρών, Ιωαννίνων και Κερκύρας.

Η διαδικασία που προβλέπεται, χαρακτηρίζεται ως δαιδαλώδης, καθόσον η απορριπτική της αίτησης του ιδιώτη ή νομικού προσώπου γνωμοδότηση είναι δεσμευτική για τον Υπουργό, μη δυνάμενου να προβεί με απόφασή του σε αναγνώριση δικαιώματος αυτού που άσκησε την αίτηση, όμως σε αντίθετη περίπτωση κατά την οποία το Συμβούλιο αποφανθεί θετικά υπέρ της αναγνώρισεως ιδιωτικών δικαιωμάτων επί δάσους ή δασικής εκτάσεως, ο Υπουργός δύναται είτε να αποδεχθεί την γνωμοδότηση είτε να απορρίψει την αίτηση του ενδιαφερομένου με ειδικώς αιτιολογημένη απόφασή του είτε να προσφύγει στο Αναθεωρητικό Συμβούλιο Ιδιοκτησία Δασών το οποίο συνιστάται στην Αθήνα και επιλαμβάνεται των υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκε Γνωμοδότηση ενός εκ των Συμβουλίων ιδιοκτησίας Δασών είτε κατόπιν προσφυγής του ενδιαφερομένου ιδιώτου ή νομικού προσώπου εντός προθεσμίας εξ (6) μηνών από της κοινοποιήσεως σε εκείνον της απορριπτικής απόφασης, εφ' όσον ο Υπουργός δεν αποδέχθηκε την θετική γνωμοδότηση του Συμβουλίου ή εφ' όσον ή αρνητική γνωμοδότηση του εν λόγω συμβουλίου λήφθηκε με ψήφους τρεις έναντι δύο, είτε κατόπιν παραπομπής από τον Υπουργό Γεωργίας, σε περίπτωση εκδόσεως θετικής γνωμοδοτήσεως του πρωτοβαθμίου Συμβουλίου. Οι αρνητικές γνωμοδοτήσεις του Αναθεωρητικού Συμβουλίου, καθώς και οι παμψηφεί λαμβανόμενες θετικές γνωμοδοτήσεις, είναι δεσμευτικές για τον Υπουργό, υποχρεούμενο σε έκδοση αποφάσεως του αυτού περιεχομένου. Τις λοιπές θετικές γνωμοδοτήσεις του ως άνω Συμβουλίου, δύναται ο Υπουργός να μην αποδεχθεί, με αιτιολογημένη απόφασή του.

*****ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Με το άρθρο 9 Ν. 1341/1983 (ΦΕΚ Α'38), ορίστηκε ότι ο Υπουργός Γεωργίας έχει το δικαίωμα μέσα σε 6 μήνες από την έναρξη ισχύος του άνω νόμου να προσφύγει στο Αναθεωρητικό Συμβούλιο Ιδιοκτησίας Δημοσίων Δασών και να επιδιώξει την επανάκριση αποφάσεών του, που ενέκριναν κάτω από την ισχύ του Π.Δ.

86/1969,γνωμοδοτήσεις του Σ.Ι.Δ.Δ., οι οποίες αναγνώρισαν ως ιδιωτικά, δάση ή δασικές εκτάσεις.

Στην παρ. 5 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι « Ο Υπουργός Γεωργίας δύναται εις πάσαν περίπτωση να παραπέμψη αυτεπαγγέλτως την έρευναν και κρίσιν περί της υπάρξεως ή μη ιδιωτικών δικαιωμάτων επί δάσους ή δασικής εκτάσεως εις το οικείον Συμβούλιον ιδιοκτησίας Δασών. Έμα τη ανωτέρω παραπομπή προσκαλούνται οι διεκδικούντες ή προβάλλοντες δικαίωμα κυριότητας επί του δάσους ή της δασικής εκτάσεως, περί ης πρόκειται, όπως εντός προθεσμίας εξ μηνών από της επί αποδείξει προσκλήσεώς των υποβάλουν τα αποδεικτικά του ζητουμένου υπ αυτών δικαιώματος στοιχεία. Παρερχομένης απράκτου της ταχθείσης ανωτέρω προθεσμίας το Συμβούλιον Ιδιοκτησίας Δασών γνωμοδοτεί βάσει των υπάρχοντων εις την υπηρεσίαν στοιχείων και ο Υπουργός αποφαινεται βάσει της γνωμοδοτήσεως ταύτης».

Περαιτέρω στην παρ.8 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «Η κατά το παρόν άρθρον διαδικασία, ως και η τυχόν αρνητική γνωμοδότησις των συμβουλίων η απόφασις του Υπουργού Γεωργίας δεν παρακωλύει τους ενδιαφερομένους προς επιδίωξιν της αναγνώρισεως των προβαλλομένων υπ' αυτού δικαιωμάτων ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων.

Δια της εκδόσεως θετικής αποφάσεως περί αναγνώρισεως της κυριότητος ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος επί δάσους ή δασικής εκτάσεως επ'ονόματι του ασκήσαντος την σχετικην αίτησιν ή των φερομένων ως δικαιοπαρόχων αυτού, δεν παρακωλύεται ή υπό τρίτου ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων επιδίωξις της αναγνώρισεως των αυτών εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί του ως είρηται δάσους ή δασικής εκτάσεως. Το Δημόσιον ουδεμίαν πάντως φέρει ευθύνην είτε έναντι του ασκήσαντος την κατά την παράγραφον 3 αίτησιν εκ της κατοχής ή διαχειρίσεως δάσους ή δασικής εκτάσεως δια τον μέχρι της αναγνώρισεως των ιδιωτικών δικαιωμάτων χρόνον, είτε έναντι τρίτου, ο οποίος ήθελεν αναγνωρισθή δια τελεσιδίκου δικαστικής αποφάσεως αληθής δικαιούχου.»

Στην παρ. 9 του αυτού άρθρου, αναφέρονταν ότι «Δια της ασκήσεως αιτήσεως αναγνώρισεως κυριότητος ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος κατά τα εν παραγράφω 3 οριζόμενα, ο υποβαλών ταύτην ως και οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι αυτού θεωρούνται αμαχήτως ως αποδεχθέντες τον δασικόν χαρακτήρα της εκτάσεως, εφύ ης προβάλλονται τα ιδιωτικά δικαιώματα, εφ' όσον αύτη έχει εμβαδόν μείζον των εκατό (100) στρεμμάτων» , πλήν όμως η παρ. 9 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 23 Ν.3208/2003,(ΦΕΚ Α 303/24.12.2003.

Στην πράξη λοιπόν βλέπουμε ότι ο πολίτης οδηγείται σε μία δαιδαλώδη και δαπανηρή διαδικασία αναγνώρισης δικαιώματος κυριότητας, με

αμφίβολα αποτελέσματα, αφού παρείχεται στον υπουργό το δικαίωμα να μην αποδέχεται την κρίση των Συμβουλίων σε κάποιες εκ των περιπτώσεων και να καταλήγει τελικά ο πολίτης στην δικαστική οδό, δηλ. σε νέα εμπλοκή και δικαστική περιπέτεια.

Με το άρθρο 62 του ν.998/1979 εισάγεται για πρώτη φορά το τεκμήριο της κυριότητας επί δασικών περιοχών ή δασών, με ειδική μνεία σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το Ιόνιο. Την τελική της μορφή (ισχύουσα) λαμβάνει η εν λόγω διάταξη, με το άρθρο 37 του ν. 4280/2014 (ΦΕΚ 159/08.08.2014), όπου πλέον έχει ως εξής:

Άρθρον 62.

«Βάρος απόδειξης - Ειδική αναγνώριση κατατμήσεων»

Επί των πάσης φύσεως αμφισβητήσεων ή διενέξεων ή δικών μεταξύ του Δημοσίου, είτε ως ενάγοντος είτε ως εναγομένου είτε ως αιτούντος είτε ως καθ' ου ή αίτηση, και φυσικού ή νομικού προσώπου, το οποίο προβάλλει ή αξιώνει οποιοδήποτε δικαίωμα, εμπράγματο ή μη, επί των δασών, των δασικών εκτάσεων το ως άνω φυσικό ή νομικό πρόσωπο οφείλει να αποδείξει την παρ' αυτό ύπαρξη του δικαιώματος του. **Κατ' εξαίρεση η διάταξη αυτή δεν ισχύει στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων των Ιονίων Νήσων,** της Κρήτης, των Νομών Λέσβου, Σάμου, Χίου και Κυκλάδων, των νήσων Κυθήρων, Αντικυθήρων, «της Δωδεκανήσου, πλην των νήσων που ισχύει ο κτηματολογικός κανονισμός» καθώς και της περιοχής της Μάνης όπως αυτή ορίζεται από διοικητικά όρια των Καλλικρατικών Δήμων Ανατολικής και Δυτικής Μάνης».

*** Οι λέξεις «της Δωδεκανήσου... κανονισμός» του δευτέρου εδαφίου προστέθηκαν με το πρώτο εδάφιο άρθρου 110 Ν. 4821/2021, ΦΕΚ Α 134/31.07.2021, σύμφωνα δε με το δεύτερο εδάφιο του αυτού άρθρου: "Για την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου ισχύει το άρθρο 8Α του ν. 998/1979 και επί των ζητημάτων αυτών επιλαμβάνεται Συμβούλιο Ιδιοκτησίας που συστήνεται βάσει της παρ. 6 του ως άνω άρθρου."

*** Το άρθρο 62 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 37 παρ.1 Ν.4280/2014, ΦΕΚ Α 159/8.8.2014. (Ουσιαστικά τροποποιήθηκαν τα δύο πρώτα εδάφια της αρχικής παραγράφου 1, το δε τελευταίο εδάφιο αυτής καθώς και οι παρ.2 και 3 καταργήθηκαν. Οι καταργήσεις αυτές αναφέρονται ρητά και στο άρθρο 54 παρ.1ζ του αυτού νόμου (4280/2014).

Παρότι οιοσδήποτε μπορεί να συμπεράνει, ότι με τις ανωτέρω αναφερόμενες νομοθετικές παρεμβάσεις το ζήτημα πλέον έχει οριστικά επιλυθεί, εν τούτοις, ο νομοθέτης δεν το αντιμετωπίζει ολιστικά, αλλά δημιουργεί σύγχυση όταν σε άλλη διάταξη νόμου και συγκεκριμένα στο άρθρο 11 παρ.8 του Ν. 4315/2014 (ΦΕΚ Α 269/24.12.2014) αναφέρεται ότι «...η αναγνώριση κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί εκτάσεων που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, διενεργείται επί τη βάσει τίτλων ιδιοκτησίας οι οποίοι ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23η Φεβρουαρίου 1946 και έχουν μεταγραφεί, έστω και μεταγενέστερα, κατά τις κείμενες διατάξεις.» Δηλ. ο νομοθέτης εκ νέου θέτει ζήτημα ύπαρξης τίτλων κυριότητας και μάλιστα μεταγεγραμμένων, οι οποίοι να αναφέρονται (ανατρέχουν) χρονικά, πριν την 23^η Φεβρουαρίου 1946.

Με βάση και την ανωτέρω νεώτερη διάταξη, το Ελληνικό Δημόσιο εξακολουθεί να αντιδικεί με τους πολίτες – ιδιώτες και να εξαντλεί, όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας, μέχρι την έκδοση αμετακλήτου αποφάσεως (δηλ. απόφαση από τον Άρειο Πάγο) με ότι αυτό συνεπάγεται σε ηθική βλάβη (ψυχική ταλαιπωρία) και χρηματικό κόστος για τον πολίτη.

Κατόπιν εντόνων πιέσεων που εξακολουθούσαν να υπάρχουν για περαιτέρω ουσιαστικότερη ρύθμιση του ζητήματος και της μετ' επιτάσεως θέσεως του θέματος κατά την επίσκεψη του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Αμυρά την 27^η Απριλίου 2021 στην Κερκύρα, ο οποίος συνοδευόταν και από τον Γ.Γ. του Υπουργείου κ. Κωνσταντίνο Αραβώση, λάβαμε την υπόσχεση – διαβεβαίωση, ότι θα υπάρξει νομοθετική ρύθμιση, η οποία θα επέλυε με οριστικό τρόπο, το εν λόγω ζήτημα.

Τελικά την 23^η Ιουλίου 2021 δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α 129/23.07.2021 ο Ν. 4819/2021, όπου με το άρθρο 152 με τίτλο «Ιδιοκτησιακές ρυθμίσεις για τις δασικού και χορτολιβαδικού χαρακτήρα εκτάσεις των περιοχών του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 - Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003», στην παρ.1 του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, σύμφωνα με την οποία:

1. «Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου που:.....

προστίθεται περ. IV, σύμφωνα με την οποία:

«IV. Περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 (Α' 289), για τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας

και, συγχρόνως, οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιοπάροχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1η.7.2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα. Εκκρεμείς εμπράγματα αγωγές του Δημοσίου που αφορούν στις εν λόγω εκτάσεις και οι οποίες βασίζονται σε τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, δεν επηρεάζονται από τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων, το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών και δεν ασκεί τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 του ν. 2664/1998 (Α' 275).».

Πώς όμως ένας πολίτης – φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο επικαλείται οιοδήποτε εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου, το οποίο κείται σε οιοδήποτε των Ιονίων νήσων, μπορεί να κατοχυρώσει δικαιώματα κυριότητας ή άλλα εμπράγματα δικαιώματα σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του Ν. 3208/2003 εάν δεν έχει ξεκινήσει οιαδήποτε διαδικασία;;

Η απάντηση που συνάγεται από την γραμματική ερμηνεία του κειμένου του νόμου και που επιβεβαιωτικά μας δόθηκε σε προφορική επαφή που είχαμε, τόσο με την αρμόδια Δ/ση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελ/νου, Δυτ. Ελλάδος και Ιονίων Νήσων, αλλά και με τη Νομική Υπηρεσία του ΥΠΕΝ, είναι ότι εφαρμογής τυγχάνει η διάταξη του άρθρου 8Α του Ν. 998/1979, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 149 του Ν. 4819/2021, σύμφωνα με το οποίο, συστήνονται «Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών, Δασικών, Χορτολιβαδικών και Βραχωδών Εκτάσεων (ΣΙΑΧΒΕ)»..... «Για τη διοικητική αναγνώριση εκ μέρους του Δημοσίου της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επί των δασών, των δασικών εκτάσεων και των εκτάσεων των παρ. 5α και 5β του άρθρου 3, που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62, συνιστώνται τουλάχιστον τέσσερα (4) Συμβούλια Ιδιοκτησίας, που έχουν αντίστοιχα **ως έδρα την Κέρκυρα**, το Ηράκλειο Κρήτης, τη Μυτιλήνη και τον Πειραιά»

Κατά την ανωτέρω διάταξη, η τοπική αρμοδιότητα εκάστου των ανωτέρω συμβουλίων εκτείνεται:

α) του πρώτου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων των Ιονίων Νήσων,

β) του δεύτερου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων της Κρήτης,

γ) του τρίτου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων των Περιφερειακών Ενοτήτων Λέσβου, Σάμου και Χίου και,

δ) του τέταρτου, στις περιφέρειες των Πρωτοδικείων Κυκλάδων, στις νήσους Κύθηρα και Αντικύθηρα και στην περιοχή της Μάνης, όπως αυτή ορίζεται από τα διοικητικά όρια των Δήμων Ανατολικής και Δυτικής Μάνης.

Τα Συμβούλια Ιδιοκτησίας της παρ. 1 επιλαμβάνονται της αναγνώρισεως της κυριότητας ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος, με αίτηση του ενδιαφερομένου ιδιώτη ή νομικού προσώπου, επί τη βάσει προσκομιζομένων υπ' αυτών νόμιμα μεταγεγραμμένων τίτλων ιδιοκτησίας, οι οποίοι έχουν συνταχθεί το αργότερο μέχρι την 1η.7.2001, έστω και αν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα και οι οποίοι συνοδεύονται από τοπογραφικά διαγράμματα, εξαρτημένα στο Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 (ΕΓΣΑ 87), στα οποία αποτυπώνεται η περιγραφόμενη στους τίτλους έκταση, όπως και επί τη βάσει όσων στοιχείων τηρούνται στη Δασική Υπηρεσία. Τα Συμβούλια μπορούν να ζητήσουν και την αποστολή από άλλες δημόσιες υπηρεσίες κάθε χρήσιμου εγγράφου ή άλλου στοιχείου ή να διατάξουν τη διενέργεια ειδικής έρευνας ή πραγματογνωμοσύνης προς διαμόρφωση ασφαλούς κρίσεως περί των προβαλλομένων ιδιωτικών δικαιωμάτων.

Το Ελληνικό Δημόσιο δεν ασκεί ένδικα μέσα κατά αποφάσεων του κτηματολογικού δικαστή με τις οποίες αναγνωρίζεται η κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου επί των ανωτέρω εκτάσεων, εφόσον δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του.

Με την έκδοση της ΚΥΑ 25471/1451 (ΦΕΚ Β' 1456/28.03.2022) και με το άρθρο 14 προβλέπεται ότι:

"Μέχρι τη συγκρότηση των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας Δασών, Δασικών Χορτολιβαδικών και Βραχωδών Εκτάσεων που κείνται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 (ΣΙΑΒΧΕ), αρμόδια για τη διοικητική αναγνώριση της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των ανωτέρω εκτάσεων είναι τα Συμβούλια Ιδιοκτησίας Δασών (ΣΙΑ) του άρθρου 8 ν. 998/1979. Μετά τη συγκρότηση των ΣΙΑΒΧΕ, οι εκκρεμείς ενώπιον των ΣΙΑ υποθέσεις των ανωτέρω εκτάσεων του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979, αποστέλλονται στο οικείο ΣΙΑΒΧΕ".

Συμπερασματικά, το Δημόσιο **δεν** προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του Ν.998/1979 (Σημ: α) *Οι χορτολιβαδικές εκτάσεις που βρίσκονται επί ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών και συγκροτούν φυσικά οικοσυστήματα αποτελούμενα*

από φρυγανική, ποώδη ή άλλη αυτοφυή βλάστηση ή από δασική μεν βλάστηση που δεν συνιστά δασοβιοκοινότητα. β) Οι βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις των ημιορεινών, ορεινών και ανώμαλων εδαφών.), που περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 (Α' 289), (Σημ.: στις οποίες περιλαμβάνεται η περιοχή των Ιονίων Νήσων) για τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και συγχρόνως, οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιούχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1^η Ιουλίου 2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα.

Σε κάθε περίπτωση ο οιοσδήποτε πολίτης (φυσικό ή και νομικό πρόσωπο), με τεκμαιρόμενο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου, το οποίο κείται στα νησιά του Ιονίου, επί τη βάση του νέου, ευνοϊκότερου νομοθετικού πλαισίου, μπορεί να προσφύγει, ήδη στα ΣΙΔ, αργότερα (με την ολοκλήρωση της συγκρότησής τους και λειτουργίας τους) στα ΣΙΔΒΧΕ, προκειμένου, με αίτηση που θα υποβάλλει, να ζητήσει να αναγνωριστεί δικαίωμα κυριότητας ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου, ανεξαρτήτως εάν αμφισβητείται ή όχι από το Δημόσιο το δικαίωμα που θέλει να κατοχυρώσει επί της περιγραφομένης (στην αίτηση που θα υποβάλλει), έκτασης, το οποίο θα κριθεί επί τη βάση των προσκομιζομένων αποδεικτικών στοιχείων ή να ακολουθήσει την οδό της άσκησης αναγνωριστικής αγωγής ενώπιον των τακτικών πολιτικών Δικαστηρίων της χώρας, διαδικασία την οποία επέλεξαν μέχρι σήμερα, όλοι οι πολίτες, αφού εκ των πραγμάτων η διαδικασία ενώπιον των ΣΙΔ, ήταν χρονοβόρα και πιθανότατα να κατέληγε στο αυτό σημείο, δηλ. της άσκησης τακτικής αναγνωριστικής αγωγής ενώπιον των πολιτικών Δικαστηρίων.

**Ο ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ**

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ